

**AFTALE MELLE MILJØMINISTERIET OG FORSVARSMINISTERIET OM
VILKÅR FOR DEN MILITÆRE OG BEREDSKABSMÆSSIGE BRUG AF
MILJØMINISTERIETS AREALER I OKSBØL-OMRÅDET**

Staten ejer ca. 14.000 hektar i Oksbøl-området. Heraf ejer Miljøministeriet ca. 8.000 hektar, der hovedsageligt udgøres af klitplantager. De resterende 6.000 hektar ejes af Forsvarsministeriet og er Danmarks vigtigste og største militære skyde- og øvelsesområde. Her gennemføres uddannelse og træning af Forsvarets enheder samt forberedelse til indsættelse i nationale og internationale operationer til lands, til vands og i luften.

Forsvarets anvendelse af aftaleområdet som skyde- og øvelsesterræn, og aktiviteter forbundet hermed, er områdets hovedformål. Aftaleområdet vil fortsat kunne stilles til rådighed for civil friluftsmæssig anvendelse, når det er foreneligt med Forsvarets benyttelse.

Forsvarets behov for at kunne anvende Miljøministeriets arealer til disse formål er øget som følge af det nye trusselsbillede og det nationale kompromis om dansk sikkerhed af 4. marts 2022 samt den 10-årige aftale om dansk forsvar og sikkerhed af 28. juni 2023. Der skal som følge heraf ske en styrkelse af Forsvaret mv. til håndtering af Ruslandskrisen og et historisk løft af Forsvaret til 2 pct. af BNP. De politiske aftaler medfører anskaffelse af flere og nye militære kapaciteter samt mere mandskab og behov for at kunne operere med større og tungere enheder i samspil med fly- og skibsstøtte.

Området ved Oksbøl er det eneste i Danmark, der har en størrelse og indretning, der muliggør, at Forsvarets forskelligartede enheder kan uddannes, trænes og gennemføre skarpskydninger sammen inden for Forsvarets til en hver tid gældende opgavespektrum. Realistiske rammer og vilkår for uddannelse, træning og skarpskydning er helt centrale elementer i den "aktive beskyttelse" af Forsvarets personel. Endvidere anvendes området til at gennemføre trænings- og øvelsesvirksomhed sammen med internationale samarbejdspartnere, herunder allierede styrker, ligesom det anvendes af beredskabet og politiet. Regeringens beslutning om at anvende Esbjerg Havn som militært brohoved for allierede styrker og materiel vil tilsvarende medføre et øget behov for trænings- og øvelsesvirksomhed i området.

Arealerne i Oksbøl-området rummer store naturværdier, heriblandt en række naturtyper, der er karakteristiske for Vestdanmark – eksempelvis klitlandskaber, heder og egekrat. De åbne hedearealer på Forsvarsministeriets område kombineret med lysåbne arealer og klitplantager på Miljøministeriets område er med til at skabe grundlag for en af Danmarks største bestande af kronstyr. En række lokaliteter i området er beskyttede naturområder (§ 3-beskyttelse), fredninger og Natura 2000 områder. Der findes i området flere dyrearter, der er beskyttet af EU's Naturbeskyttelsesdirektiv (bilag IV-arter) – blandt andet odder, markfirben, strandtudser og vandflagermus. Denne natur danner desuden rammerne for et aktivt friluftsliv med store rekreative værdier. Hertil kommer, at Varde Kommune, og specielt området ved Blåvand og Henne, er blandt Danmarks absolut største turistdestinationer.

Denne aftale har til formål at fastsætte vilkårene for Forsvarsministeriets anvendelse af Miljøministeriets arealer omkring Oksbøl Skyde- og Øvelsesterræn, således at der altid kan gennemføres uddannelse og træning af Forsvarets og Beredskabsstyrelsens enheder inden for de vilkår, som denne aftale giver. Miljøministeriet varetager naturpleje og friluftsliv på Miljøministeriets arealer samt skovdrift i det omfang, der er produktionssskov i aftaleperioden.

1. Omfattede arealer

- 1.1 Aftalen omfatter følgende af Miljøministeriets arealer (se bilag 1) (herefter aftaleområdet):
- 1.1.1 Bordrup Klitplantage.
 - 1.1.2 Oksby Klitplantage.
 - 1.1.3 Ål Klitplantage: Den del af Ål Klitplantage, der afgrænses mod øst af Jagtvej, mod nord af Præstegårdsvej og af Oksbøl Skyde- og Øvelsesterræn mod vest og syd.
 - 1.1.4 Vejers Syd Klitplantage: Der afgrænses af Kallesmærskvej i øst, mod nord af Vejers Havvej, og mod vest fra Vejers Havvej sydpå af Redningsvej og derefter i en lige linje i sydkanten af Lille Fælsig ud til Vesterhavet. Arealer til gennemførelse af skydesikkerhedsmæssig kontrol langs linjen fra Frue Klit ballonmast og vestpå via engen, spor og skovstier til kysten.
 - 1.1.5 Vejers Nord Klitplantage: Den del, der mod øst afgrænses af Oksbøl Skyde- og Øvelsesterræn, og mod vest af Flomvej og Stribsøvej, nødvejen i Vejers Nord Klitplantage er inkluderet.
 - 1.1.6 Vrøgum Klitplantage: Den del af Vrøgum Klitplantage, der afgrænses mod nord af Filsøvej, mod syd af Præstegårdsvej, og mod øst af Den Kjønne Vej med forlængelser i nord og syd, samt mod vest af Oksbøl Skyde- og Øvelsesterræn.
 - 1.1.7 Blåbjerg Klitplantage.
 - 1.1.8 Kærgård Klitplantage.
 - 1.1.9 Nyminde Klitplantage.
 - 1.1.10 Ho Klitplantage.

1.2 Ydre grænser

For alle nævnte arealer gælder, at ydregrænsen er inklusive eventuelle grænseveje og grænsespor. På disse kan der færdes op til ca. 5 meter fra yderste grøftekant på begge sider for at sikre fuld anvendelse ved for eksempel patruljevirkning.

2. Bestemmelser om aktiviteter, som til enhver tid kan finde sted i aftaleområdet

2.1 Brug og etablering af faste anlæg

Forsvaret kan benytte og oprette faste uddannelsesstillinger til militære øvelser i aftaleområdet, som fastlægges i drifts- og plejeplanen i overensstemmelse med Forsvarsministeriets behov.

Der kan opføres faste installationer til midlertidig afspærring af arealerne, herunder skilte, opsætning af balloner, master, pæle og kabler mv. samt gøres brug af bomme og etableres fast strøm i hele aftaleområdet. Der kan ligeledes etableres fysisk og elektronisk overvågning. Forsvarsministeriet orienterer Miljøministeriet om behov for opsætning af faste installationer.

Ved permanent ophør med brug af diverse anlæg og installationer skal Forsvarsministeriet fjerne disse, medmindre andet er aftalt.

Det påhviler Forsvarsministeriet at indhente de nødvendige myndighedstilladelser til aktiviteter i dette afsnit og orientere Naturstyrelsen herom, ligesom det påhviler Forsvarsministeriet at sørge for, at vilkår, der bliver stillet i forbindelse med dispensationer eller tilladelser, overholdes, samt at der følges op på eventuelle lovliggørelsespåbud mv. Det påhviler Miljøministeriet at give Forsvarsministeriet en fuldmagt hertil.

2.2 Øvrige aktiviteter

Følgende aktiviteter kan til enhver tid finde sted på alle arealer i aftaleområdet:

Al militær færdsel til fods, herunder gennemførelse af orienteringsløb.

Afspærring af sikkerhedsmæssige hensyn og skydning med skarp ammunition efter Forsvarets sikkerhedsbestemmelser herfor.

Etablering af adgangsveje fra landsætningsområder ved Vestkysten. Det kan eksempelvis ske på følgende steder, men er ikke afgrænset hertil, via:

- Kærgaard Strand og stranden på Skallingen og ind i aftaleområdet.
- Ho Klitplantage og Oksby Klitplantage på modsatte side Blåvand.
- Ho Bugt og ind til aftaleområdet.

Derudover kan følgende aktiviteter gennemføres:

- Gravearbejde
- Udlægning og etablering af hindringer
- Oprettelse af midlertidige skytsstillinger
- Etablering af områder, hvor enhederne hviler, planlægger og klargør til næste opgave (beredskabsområde)
- Gennemførelse af kamphandlinger
- Benyttelse af køretøjer og bæltekøretøjer på eksisterende og kommende veje og spor samt i terræn jf. kategoriinddeling og plan for spor og veje fastsat i drifts- og plejeplanen
- Opførelse af forsyningsområder og materieldepoter samt kulisser

Flyvning i lav højde med fly, helikoptere og droner samt gennemførelse af luftlandsætning og andre typer af starter og landinger.

3. Bestemmelser for varsling og civil bookning af brug af aftaleområdet

Forsvarsministeriet skal i god tid og senest 14 dage inden skarpskydninger og øvelsesvirksomhed over delingsniveau i aftaleområdet orientere Miljøministeriet herom, herunder angive aktiviteter, forventet lokalitet og tidsperiode samt en indikation af antallet af deltagende personer og køretøjer, med mindre der er helt særlige vilkår, der gør sig gældende – eksempelvis akut behov for øvelsesvirksomhed.

Civile bookninger i aftaleområdet kan aflyses med 14 dages varsel, hvis operative behov betinger det. Bookning af aftaleområdet til civile formål varetages af Miljøministeriet, som hurtigst muligt underretter Forsvarsministeriet.

Forsvarsministeriet vil, med mindre helt særlige forhold gør sig gældende jf. ovenfor, offentliggøre større øvelsesvirksomhed i området senest 14 dage forinden på Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelses hjemmeside, og Miljøministeriet vil tilsvarende offentliggøre større øvelsesvirksomhed på Naturstyrelsens hjemmeside.

4. Vildtforvaltning

Miljøministeriet varetager vildtregulering i aftaleområdet og på Forsvarsministeriets arealer. Planlægningen heraf aftales med Forsvarsministeriet og foregår efter aftale med Skydesikkerhedskontoret på Oksbøl Kaserne, idet regulering kan aflyses med kort varsel, hvis der opstår presserende operative behov for at anvende hele eller dele af arealerne.

Metoden til vildtregulering aftales særskilt og har til formål at sikre en omkostningseffektiv vildtregulering.

Forsvarsministeriet kompenserer Miljøministeriet for vildtregulering på Forsvarsministeriets arealer jf. afsnit 9 om økonomi.

Hjortevildt nedlagt på Forsvarsministeriets arealer kan håndteres og sælges af Naturstyrelsen efter aftale herom. Denne aftale kan eventuelt suppleres, således at skadet eller dødt hjortevildt på Forsvarsministeriets arealer tillige håndteres af Naturstyrelsen.

5. Jagt

Naturstyrelsen kan efter nærmere aftale med Forsvaret gennemføre dagsjagter i aftaleområdet i henhold til Naturstyrelsens jagtpolitik.

Forsvarsministeriet kan gennemføre jagt på Forsvarsministeriets arealer i henhold til Forsvarsministeriets jagtpolitik.

Gældende aftaler om bortforpagtning/udlejning af jagt i aftaleområdet fortsætter indtil gældende udløbsdatoer, hvorefter kontrakterne ikke genudbydes.

Forsvarsministeriet kompenserer Miljøministeriet for indtægtstab som følge af de ændrede vilkår for jagt i aftaleområdet, jf. afsnit 9 om økonomi.

6. Skiltning

Af hensyn til sikkerhed og civiles færden i aftaleområdet opstilles nødvendig supplerende skiltning af Forsvarsministeriet på de af arealerne, hvor det skønnes relevant. Øvelsesområderne vil typisk være markeret med skilte, røde kugler eller røde lys, når der er skarpskydninger. Normale vej- og stiafspærringer er med gult- og hvidt opsat lys ved militær aktivitet.

Af sikkerhedsmæssige hensyn kan adgang til aftaleområdet midlertidigt begrænses, jf. gældende lovgivning¹. Lokale henvisninger skal altid følges.

7. Naturpleje og friluftsliv

Miljøministeriet forestår driften af naturpleje og friluftsliv i aftaleområdet. Forsvarsministeriet og Miljøministeriet udarbejder sammen en samlet drifts- og plejeplan for hele området i lighed

¹BEK nr. 64 af 30/01/2002 om forbud mod ophold og færdsel gennem forsvarrets skydeområder og andre militære områder

med de drifts- og plejeplaner, som udarbejdes for øvrige skyde- og øvelsesterræner. Drifts- og plejeplanen kan revideres løbende som følge af ændring af Forsvarsministeriets og Miljøministeriets behov.

Forsvarets benyttelse af arealerne reguleres af den fælles drifts- og plejeplan. Benyttelsen følger principielt de samme regler, som er defineret i Forsvarets drifts- og plejeplaner, der inddeler og opererer med fire definitioner af områdekategorier, jf. drifts- og plejeplanen, hvoraf der fremgår en kategorioversigt og tilhørende kortmateriale med kategoriinddelinger.

Der kan ikke gennemføres nye naturtiltag, friluftstiltag eller øvrige driftsmæssige tiltag med mindre disse fremgår af drifts- og plejeplanen. Dette omfatter, men er ikke begrænset til, genetablering af naturlig hydrologi, friluftsfaciliteter, opsætning af hegn, etc.

Miljøministeriet planlægger drifts- og anlægsopgaver efter aftale med Forsvarsministeriet. Disse kan aflyses med 14 dages varsel af Forsvarsministeriet, hvis operative behov betinger det, med mindre der er helt særlige vilkår, der gør sig gældende – eksempelvis akut behov for øvelsesaktivitet.

8. Vedligeholdelse af veje

Forsvarsministeriet varetager reetablering og genoprettelse af veje og spor som følge af Forsvarsministeriets aktiviteter. Miljøministeriet varetager almindelig vedligeholdelse af veje og spor i aftaleområdet med henblik på at sikre adgangsveje til civil brug af rekreative områder, når Forsvarsministeriet har foretaget reetablering af skader efter øvelsesaktiviteter, jf. aftalte genopretningsniveauer, jf. kortbilag til drifts- og plejeplanen.

Genopretning af veje og spor foretages inden for en rimelig tidsperiode (normalt 14 dage) efter endt øvelse, medmindre der ud fra en helhedsbetragtning er tale om vedvarende øvelsesskade, som kræver, at veje og spor opbygges, så de fremadrettet kan klare fremtidig brug. I tilfælde af at yderligere øvelser er planlagt i et givent område, inden for en kortere tidsperiode (inden for ca. 20 dage), kan Forsvarsministeriet udsætte genoprettelse til yderligere øvelser er afsluttet. Akut genopretning grundet færdselssikkerhed på cykelstier og veje m.m. er undtaget fra ovenstående vejledning.

Forsvarsministeriet godtgør Miljøministeriet for ekstra udgifter til vedligeholdelse grundet Forsvarsministeriets aktiviteter på Miljøministeriets arealer.

9. Økonomi

Forsvarets aktiviteter i aftaleområdet medfører en række direkte indtægtstab og merudgifter for Miljøministeriet jf. tidligere afsnit, og inkluderer desuden skader, som følge af Forsvarets aktiviteter på friluftsfaciliteter og produktionsskov, som på sigt forventes udfaset.

Forsvarsministeriet godtgør Miljøministeriet for indtægtstab og merudgifter som beskrevet i den særskilte økonomiaftale (bilag 2).

Forsvarsministeriet betaler årligt et beløb til Miljøministeriet baseret på en årlig oversigt over dokumenterede udgifter afholdt af Naturstyrelsen til opfyldelse af aftalen.

Betalingsrammen drøftes på møder mellem Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Naturstyrelsen, som er nærmere fastlagt, jf. økonomiaftalen.

10. Udmøntning af aftalen

Aftalen udmøntes hovedsagligt i et lokalt samarbejde imellem de relevante enheder for Forsvarsministeriet og Miljøministeriet. Der afholdes halvårslige møder mellem Forsvarsministeriet og Miljøministeriet, der i fællesskab træffer afgørelser ved sager af fælles betydning og ved lokal uenighed om aftalens udmøntning.

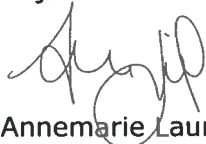
Aftalen kan genforhandles, såfremt én af parterne ønsker det.

11. Ikrafttrædelse

Aftalen træder i kraft 12.10.2023 og erstatter "Aftale mellem Miljø- og Fødevareministeriet og Forsvarsministeriet om vilkår for den militære og beredskabsmæssige brug af Miljø- og Fødevareministeriets arealer i Oksbøl-området" af 24. januar 2019.

.....
Dato 4. oktober 2023

Miljøministeriet

Annemarie Lauritsen
departementschef

.....
Dato 11/10-23

Forsvarsministeriet

Pernille V. Langeberg
Fg. departementschef

Bilagsliste

- Bilag 1 – Kort over aftaleområdet
- Bilag 2 – Økonomiaftale

